

№ 20.

Warszawa, dn. 14 maja 1932 r.

Ogóln. zbioru № 527.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych—Wiceprezes Rady Związku inż. S. J. Okolski.
Redaktor odpowiedzialny inż. Maurycy Chorzewski.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak. Przedmieście 5 m. 7, tel. 714-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

TREŚĆ NUMERU: *Paszporty zagraniczne. — Sprawozdanie z zebrania walnego Grupy Producentów Pilników. — Dalszy spadek zatrudnienia w fabrykach P. Z. P. M. — Umowa o pracę a umowa o dzieło. — Nowy dział produkcji w fabryce związkowej. — Tegoroczny międzynarodowy konkurs na zastosowanie aluminium. — Biuletyn Polskiej Izby Handlowej w Harbinie. — Nowe książki. — Wiadomości z zagranicy. — VI Zjazd Inżynierów Mechaników Polskich. — Ceny. — Patenty.*

PASZPORTY ZAGRANICZNE.

W № 38 „Dziennika Ustaw“ z dn. 7 maja r. b. zostało ogłoszone rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy, noszące datę 30 kwietnia 1932 r., w sprawie opłat za paszporty na wyjazd zagranicę. Treść rozporządzenia podajemy poniżej, podkreślając ustępy dotyczące przemysłu.

Art. 1. Dowody osobiste (paszporty), wymagane do wyjazdu zagranicę, podlegają opłacie, którą ustala Minister Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Paszporty dyplomatyczne i służbowe wolne są od opłaty.

Paszporty i świadectwa, wydawane robotnikom, emigrantom oraz osobom, udającym się zagranicę w celach zarobkowych, wolne są od opłaty.

Art. 2. Paszporty dla osób, udających się zagranicę:

- a) w celach handlowych i przemysłowych,
- b) celem kształcenia się, lub celem prowadzenia badań naukowych,
- c) celem leczenia się, o ile chory jest niezamożny i o ile leczenie się zagranicą jest bezwzględnie konieczne,
- d) celem uczestniczenia w zebraniach międzynarodowych, zjazdach naukowych, zawodowych, sportowych i t. p.,
- e) w celach społecznych —

podlegają opłacie, która wynosi w przypadkach, wymienionych w p. a — 25%, zaś w przypadkach, wymienionych w p. b, c, d i e — 20% opłaty, ustalonej przez Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem spraw Wewnętrznych na podstawie art. 1 ust. 1.

Osoby, wymienione w punktach b), d) i e), mogą być zupełnie zwolnione od opłat paszportowych według uznania Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Ministrowie ci mogą swe uprawnienia w tym zakresie przekazać władzom bezpośrednio sobie podległym.

Upoważnia się Ministra Skarbu do ustalania w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych — ulgowych opłat za paszporty na wyjazd zagranicę w celach wykonywania zawodu żeglarskiego i lotniczego.

Art. 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Równocześnie z ogłoszeniem obok przytoczonego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie opłat za paszporty na wyjazd zagranicę, zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 7 maja 1932 r. w tej samej sprawie.

Rozporządzenie ministerjalne składa się z czterestu paragrafów, z których przytaczamy poniżej ustęp paragrafu pierwszego, wskazujący wysokość opłat za paszporty zagraniczne. Punkt c tego ustępu dotyczy paszportów na wyjazd w celach handlowych i przemysłowych.

§ 1. 1) Opłaty za paszporty na wyjazd zagranicę z terminem ważności do jednego roku wynoszą:

a) za paszport, uprawniający do jednorazowego wyjazdu zagranicę, względnie za każde zezwolenie na ponowny wyjazd	zł 400.—
b) za paszport, uprawniający do wielokrotnych wyjazdów zagranicę	„ 1 600.—
c) za paszport, uprawniający do jednorazowego wyjazdu zagranicę w celach przewidzianych w punkcie a) art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1932 r., względnie za każde zezwolenie na ponowny wyjazd	„ 100.—
d) za paszport ulgowy, uprawniający do wielokrotnych wyjazdów zagranicę w celach, o których mowa pod c)	„ 400.—
e) za paszport, uprawniający do jednorazowego wyjazdu zagranicę w celach, przewidzianych w punktach b), c), d) i e) art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1932 r., względnie za każde zezwolenie na ponowny wyjazd	„ 80.—
f) za paszport ulgowy, uprawniający do wielokrotnych wyjazdów zagranicę w celach, o których mowa pod e)	„ 320.—
g) za paszport w celach żeglarskich i lotniczych (§ 3)	„ 3.—

SPRAWOZDANIE Z ZEBRANIA WALNEGO GRUPY PRODUCENTÓW PILNIKÓW.

Dnia 6 maja r. b. odbyło się w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych zebranie członków Grupy Producentów Pilników. Zebraniu przewodniczył p. prezes Henryk Hoser.

Na porządku obrad były następujące sprawy: 1) sprawozdanie z działalności Grupy w okresie: luty 1931 — maj 1932 r.; 2) sprawa normalizacji stali pilnikowej; 3) sprawa utworzenia porozumienia handlowego producentów pilników.

Grupa Producentów Pilników utworzona została dnia 4 lutego 1931 roku. Celem Grupy jest w myśl Regulaminu Grupy regulowanie spraw i zagadnień zawodowych, ochrona i rozwój polskiego przemysłu pilnikarskiego, normowanie wzajemnych stosunków między członkami, załatwianie u władz i instytucji państwowych i społecznych spraw związanych z życiem i rozwojem przemysłu pilnikarskiego.

W skład Zarządu Grupy weszli pp.: Tadeusz Meyerhold, Henryk Hoser, Onufry Gertner, jako członkowie Zarządu, oraz pp.: J. Sosnowski i inż. Kupka, jako zastępcy. Na sekretarza powołano p. St. Gruchałę.

Jako naczelny postulat działalności Grupy w 1931 r. postawiono sprawę uporządkowania rynku pilnikarskiego w Polsce. Sytuacja rynkowa przedstawiała się w owej chwili bardzo niepomyślnie. Na rynku prowadzona była bardzo ostra walka pomiędzy poszczególnymi producentami, tem ostrzejsza, że rozgrywająca się na tle poważnej konkurencji producentów zagranicznych, którzy, korzystając z taniego surowca i niedostatecznej ochrony celnej, opanowali rynek, zalewając go swojemi wyrobami.

Wobec takiej sytuacji wysiłki Grupy skierowane zostały w dwóch kierunkach, to jest ku zahamowaniu importu i stworzeniu porozumienia krajowych producentów.

Sprawa importu, poruszana w szeregu konferencji w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, została pomyślnie załatwiona. W dniu 12 września 1931 r. została ogłoszona zmiana taryfy celnej, podwyższająca cło na pilniki, i tem samem uwzględniająca postulaty polskiego przemysłu pilnikarskiego.

Rezultatem zwiększenia ochrony celnej jest znaczne zmniejszenie importu. Spadek importu ilustruje poniższe zestawienie:

wrzesień 1931 r.	87 q	105 tys. zł
listopad	11 q	18 „

Jako dalsze posunięcie w kierunku ochrony krajowego rynku przed importem z zagranicy wymienić trzeba wydanie przez Rząd zakazu przywozu pilników. Zakaz ten ogłoszony został w № 111 „Dziennika Ustaw” z 29 grudnia 1931 r., na skutek czego import pilników ujęty został w ścisłe ramy kontyngentów przywozowych. Polityka kontyngentów prowadzona jest od stycznia r. b. Aczkolwiek niema oficjalnych danych o wysokości kontyngentów przywozowych, to jednak, sądząc z cyfr handlu zagranicznego, są one przyznawane w ilości nieproporcjonalnie dużej do stanu zapotrzebowania rynkowego.

O ile starania o ochronę rynku przed działalnością importerów uwieńczono zostały naogół powodzeniem, o tyle druga część prac nad uporządkowaniem rynku, a mianowicie utworzenie porozumienia handlowego producentów pilników, nie dała, mimo najlepszych starań ze strony Grupy, pozytywnego wy-

niku. W sprawie tej odbył się szereg posiedzeń, w wyniku których, po przeprowadzeniu badań w fabrykach, ustalono na posiedzeniu dnia 8 czerwca 1931 r. wytyczne Konwencji Handlowej i konwencja ta miała być podpisana 25 czerwca 1931 r. z tem, że wejdzie w życie od dn. 1 lipca 1931 r. Jednakowoż dn. 20 czerwca 1931 r. jedna z fabryk oświadczyła, że cofa swą zgodę na podpisanie konwencji, wobec czego zebranie przewidziane na 25 czerwca nie doszło do skutku.

W dalszych rozmowach zainteresowane firmy oświadczyły, że utworzenie konwencji możliwe jest dopiero po dostatecznym zabezpieczeniu się od konkurencji zagranicznej przez wprowadzenie wzmocnionej ochrony celnej. Jednak, pomimo, że we wrześniu r. ub., jak to już wspomniano wyżej, ochrona celna została wprowadzona, do porozumienia handlowego nie doszło.

Ostatnie posiedzenie Grupy, które odbyło się 13 listopada 1931 r., zajmowało się tylko bieżącymi sprawami Grupy, gdyż sprawa porozumienia handlowego stanęła na martwym punkcie.

Jedną z najpoważniejszych przeszkód do utworzenia porozumienia handlowego stanowiły znaczne zapasy pilników, jakie znajdowały się u hurtowników i kupców, którzy w związku z trudnościami finansowymi sprzedawali je poniżej ceny kosztu, czem wprowadzili poważne zamieszanie na rynku. Dotyczyło to w równej mierze pilników produkcji krajowej, jak i pilników przywiezionych z zagranicy.

Nie mniej ważną przeszkodą była różnica cen wyrobów poszczególnych fabryk, wynikająca z niejednorodności gatunków stali, używanej do produkcji. Dziś tej różnicy niema, bo zaostrożona walka rynkowa doprowadziła do tego, że najtańsza fabryka nie jest już najtańszą, a jedna z najdroższych przoduje dziś taniością swoich wyrobów. Zdaje się więc, że grunt do rozmów jest przygotowany.

Rok 1932 stwarza dla Grupy poważne zadania. Spodziewać się trzeba bliskiego ogłoszenia nowej taryfy celnej, a z tem i wypowiedzenia traktatów handlowych. Rozpoczną się przetargi o cła i kontyngenty przywozowe. Grupa musi czuwać, aby nie pogorszyć swojej sytuacji w stosunku do importu — i to jest jej pierwszym zadaniem. Drugim zadaniem jest wciąż jeszcze niezakończona kwestja porozumienia handlowego. Grupa powinna wydobyc maximum wysiłku, aby do tego porozumienia doszło.

O ile jednak w sprawach polityki celnej zadania Grupy są ułatwione dzięki przychylnemu ustosunkowaniu się do tego zagadnienia sfer miarodajnych, o tyle sprawa porozumienia handlowego uzależniona jest od dobrej woli członków Grupy, do których należy apelować, aby tej dobrej woli okazali jak najwięcej.

Po przyjęciu sprawozdania, przystąpiono do wniosków, dotyczących normalizacji stali pilnikowej. Odpowiednie wnioski, opracowane przez p. prezesa H. Hosera, zostały przyjęte. Zebranie postanowiło opracować tablicę z wymiarami, która będzie w najbliższych dniach przesłana do hut walcujących stal pilnikową.

Po dyskusji w sprawie porozumienia handlowego, postanowiono upoważnić sekretarza Grupy do przeprowadzenia rokowań z fabrykami, celem wprowadzenia w życie odpowiedniej konwencji.

DALSZY SPADEK ZATRUDNIENIA W FABRYKACH P. Z. P. M.

Obliczenia statystyczne za rok 1931, dotyczące fabryk zrzeszonych w Polskim Związku Przemysłowców Metalowych, posunęły się o tyle, że dziś możemy już zdać sobie sprawę ze stopnia upadku polskiego przemysłu metalowego przetwórczego w obecnej dobie.

W artykule prof. S. J. Okolskiego w № 14 „Przemysłu Metalowego” p. t. „Zagadnienie kartelizacji w przemyśle metalowym” podany był obraz liczbowy rozwoju Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych. W celu porównania z liczbami za rok ubiegły, które nie były jeszcze znane w chwili pisania tego artykułu, przypomnijmy z niego kilka liczb charakterystycznych.

Dziesięć lat temu, a więc w dniu 31 grudnia 1922 roku, P. Z. P. M. obejmował 315 fabryk, zatrudniających 45 794 robotników. W roku 1928 w tej samej dacie 296 fabryk zrzeszonych w P. Z. P. M. zatrudniało 83 631 robotników. Była to liczba robotników *rekordowa* przez cały czas istnienia Związku. Zmniejszając się w sposób gwałtowny z roku na rok, liczba robotników zatrudnionych w 307 fabrykach związkowych w dniu 31 grudnia 1931 roku spadła do 41 024, a więc poniżej liczby początkowej z przed 10-ciu laty i jest najniższą z całego dziesięciolecia. Stanowi ona *mniej niż połowę* liczby rekordowej z roku 1928, bowiem wynosi 49% tej liczby.

Średnia ogólna liczba robotników, zatrudnionych w fabrykach P. Z. P. M. w każdym roku ubiegłego dziesięciolecia, wynosi 57 508; liczba z roku 1931 jest mniejsza od niej o 28,8%.

To już nie kryzys, to — klęska. Przemysł metalowy przetwórczy ratuje się z niej, jak może: między innymi sposobami, — tworząc kartele *dobrowolne*, które — rzecz dziwna — atakowane są przez niektórych ekonomistów o wielkiej wiedzy a małym doświadczeniu, mówiących z lekkim sercem o „samarytanizmie ekonomicznym” i o „zmianie właściciela” bankrutujących fabryk...

UMOWA O PRACĘ A UMOWA O DZIEŁO.

Umowa o pracę.

Uregulowana jest Rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę robotników Dz. U. 35/28 poz. 324 i z tegoż dnia o umowie o pracę pracowników umysłowych Dz. U. 35/28 poz. 323.

Definicję umowy o pracę zawiera jedynie art. 1 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę robotników.

Definicja ta brzmi: „Umowa o pracę robotników w rozumieniu niniejszego Rozporządzenia jest to umowa, na mocy której robotnik zostaje przyjęty do wykonywania pracy na rzecz pracodawcy wzamian za umówione wynagrodzenie”.

Analizując tę definicję stwierdzamy, że umowa o pracę jest umową o pracę zależną („robotnik jest przyjęty”), że przedmiotem umowy jest świadczenie pracy („do wykonywania pracy na rzecz pracodawcy”), oraz, że umowa obejmuje jedynie pracę odpłatną („wzamian za umówione wynagrodzenie”).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę pracowników umysłowych nie zawiera definicji umowy o pracę, tem niemniej z art. 9-go wymagającego aby pracownik bez zezwolenia pracodawcy

nie prowadził własnego przedsiębiorstwa, ażeby bez zezwolenia pracodawcy nie dokonywał transakcji — czy na własny, czy na cudzy rachunek, — wchodzących w zakres tego przedsiębiorstwa, w którym pracownik jest zatrudniony, oraz art. 10-go, dotyczącego klauzuli konkurencyjnej — wyraźniej nawet podkreślona jest zależność pracownika od pracodawcy i wobec definicji umowy o pracę robotników, nie ulega wątpliwości, że definicja ta obejmuje oba Rozporządzenia.

Umowa o dzieło.

Prawa rządzące temi umowami znajdujemy w odpowiednich rozdziałach kodeksów cywilnych.

Umowa o dzieło jest umową o pracę niezależną. Na mocy takiej umowy jedna strona obowiązana jest wykonać umówione dzieło, druga zaś — do zapłaty. Sposób wykonywania dzieła jest obojętny i pozbawiony kierownictwa ze strony zamawiającego dzieło.

O ile wykonanie dzieła składa się z szeregu robót, to wszystkie muszą być wyraźnie określone, aby nie zamącały tego rodzaju umowy z umową o pracę.

1 przykład. Z zaangażowanym stolarzem do odświeżenia mebli, wtedy będzie umowa o dzieło, gdy wszystkie przedmioty będą wyliczone i za to całe dzieło lub poszczególne części będzie ustalona cena. Gdybyśmy natomiast zaangażowali stolarza do odświeżenia mebli choćby na czas określony lub do określonej roboty i w czasie trwania umowy stolarz byłby obowiązany do wykonywania wszystkich robót wchodzących w zakres jego specjalności, to byłaby umowa o pracę.

2 przykład. Angażując specjalistę do wykonywania kokilów, gdy umawiamy się z nim, że za każdy kokil, z którego będzie odlany dobry odlew, otrzyma pewną ilość złotych, to wtedy będzie umowa o dzieło, choćby pracował w fabryce, narzędziami fabrycznymi oraz miał zgodnie z umową dodanych pomocników. Umowa o pracę byłaby, gdyby zapłatę otrzymał za każdy kokil bez względu na jego dobroć.

Umowy o dzieło są poza prawem pracy, nie mają do nich zastosowania ustawy ochronne jak: ustawa o czasie pracy, o urlopach i t. p., jak również ustawy o ubezpieczeniu społecznym (Kasa Chorych, Fundusz Bezrobocia, Ubezpieczenie od Wypadków i t. p.)

Podkreślić należy, że akordowy sposób zapłaty, lub temu podobny, sam z siebie nie stanowi twierdzenia, że umowa była zawarta o dzieło lub pracę, lecz muszą być zachowane wszystkie cechy wymagane dla tych umów.

Potwierdza to orzeczenie Sądu Najwyższego Izby I, sprawa № C. 201/30 z dnia 4 kwietnia 1930 r., że do uznania stosunku umownego, czy to za umowę pracy, czy to za umowę innego rodzaju (np. umowę o dzieło, umowę pełnomocnictwa, czy umowę nie nazwaną art. 1107 K. C.) potrzeba faktycznych ustaleń z zakresu tych kryteriów zasadniczych, które, poza cechą łatwości pracy rozstrzygają o charakterze stosunku umownego, a mianowicie cechy zależności pracownika od pracodawcy, cechy obciążania ryzykiem pracodawcy lub pracownika, cechy objęcia umową samej pracy, jako takiej, czy jej rezultatu.

Wobec tych wątpliwości umowa o dzieło powinna być zawierana na piśmie i musi zawierać: 1) wzmiankę, że jest umową o dzieło, 2) dokładne wyliczenie jakie dzieło i za jakie wynagrodzenie ma

być wykonane, a o ile dzieło składa się z szeregu części składowych, to również muszą być one dokładnie wytuszczone.

Umowa taka na podstawie art. 91 punktu a Ustawy o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. Dz. U. 98/26 pozycja 570, powinna być ostemplowana w wysokości 0,2%.

Akordanci.

Mogą być przy robotach wynikłych z umowy o pracę lub dzieło, ale za zobowiązanie akordantów wobec: Skarbu, zatrudnionych przez nich robotników, a przy umowach o pracę wobec ubezpieczeń społecznych i t. p.—pracodawca nie odpowiada tylko wtedy, gdy akordant wykupi patent, tem samem stając się samodzielnym przedsiębiorcą.

Michał Dzięciołowski.

NOWY DZIAŁ PRODUKCJI W FABRYCE ZWIĄZKOWEJ.

Fabryka wyrobów metalowych „Staniola“ w Warszawie, która jest członkiem Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, wprowadza w swoich warsztatach nowy dział produkcji, a mianowicie wyrób oprawek metalowych do żarówek lampek elektrycznych. Dotychczas krajowe fabryki żarówek sprowadzały takie oprawki z zagranicy.

TEGOROCZNY MIĘDZYNARODOWY KONKURS NA ZASTOSOWANIE ALUMINIUM.

Pierwszy konkurs na zastosowanie aluminium zorganizowany w roku ubiegłym przez Międzynarodowe Towarzystwo propagandy tego metalu osiągnął wielki sukces: przeszło tysiąc osób wzięło w nim udział, nadsyłając około 3 000 elaboratów.

Zachęcone tym sukcesem Międzynarodowe Towarzystwo postanowiło również i w roku bieżącym ogłosić podobny konkurs. Ogólna suma przeznaczonych nagród wynosi 100 000 franków francuskich. Warunki tegorocznego konkursu różnią się nieco od warunków konkursu poprzedniego. Regulamin wysyła się bezpłatnie na żądanie przez Międzynarodowe Biuro Propagandy w Paryżu (23-bis rue de Balzac), lub też przez p. M. Manse, 162 rue de Stalle w Uccle (Belgia).

Otwarcie konkursu nastąpi w dniu 1 lipca b. r. Prace mogą być składane do dnia 1 października 1932 r.

Wyniki konkursu zostaną ogłoszone przed 15-m grudnia 1932 roku.

BIULETYN POLSKIEJ IZBY HANDLOWEJ W HARBINIE.

Polska Izba Handlowa w Harbinie rozpoczęła wydawnictwo Biuletynu, którego celem będzie periodyczne ściśle i obiektywne informowanie polskich instytucji i organizacji gospodarczych oraz organizacji handlowych w Mandżurji o stanie rynków obu krajów, Mandżurji i Polski, by tą drogą przyczynić się do zacieśnienia bezpośrednich stosunków handlowych polsko-mandżurskich. Biuletyn drukowany jest w językach polskim i angielskim.

W artykule wstępnym pod tytułem „Sytuacja Gospodarcza i Polityczna Mandżurji“ znajdujemy ciekawą charakterystykę rynku mandżurskiego oraz informacje o stosunkach importowych w tym kraju. Uwagi te podajemy w obszernem streszczeniu.

Zmiany polityczne na terenie Mandżurji i działania wojenne, odbywające się wzdłuż linii kolejowych,

przyczyniły się do pogłębienia zastoju gospodarczego w Mandżurji. Jednak istotną przyczyną tego zastoju są nie działania wojenne, lecz zmniejszanie się siły nabywczej ludności, głównie rolniczej, na co w bardzo znacznym stopniu oddziaływała do niedawna polityka banków emisyjnych poszczególnych prowincyj. Banki te, na żądanie byłych samorządów prowincjonalnych, drukowały banknoty, a skupując za nie płody rolnicze na eksport, powodowały ubożenie ludności, otrzymującej za swą pracę zdeprecjonowane banknoty.

Zmiany polityczne, zakończone proklamowaniem w dniu 9 marca r. b. w Czań-Czuniu nowego samodzielnego państwa „Mandżu-Go“, mogą stać się punktem zwrotnym w przełamaniu zastoju gospodarczego. Program gospodarczy nowego rządu mandżurskiego kładzie największy nacisk na zaniechaną zupełnie eksploatację dóbr naturalnych tego ogromnego i względnie bardzo słabo zaludnionego kraju, posiadającego bogate pokłady złota, żelaza, węgla, rud, olbrzymie lasy i t. d. oraz na budowę nowych linii kolejowych i dróg kołowych. Jednocześnie program rządowy zapowiada stosowanie polityki „równych szans i otwartych drzwi“, co daje pewność, że realizacja programu rządowego otworzy wielkie perspektywy inwestycji kapitałów, podniesie siłę nabywczą ludności i wzmocze handel importowy.

Przeprowadzona już kontrola banków emisyjnych poszczególnych prowincyj, jak również zmniejszenie podatków wojennych, zwiększają stopniowo siłę nabywczą ludności. Do naprawy stosunków gospodarczych wydatnie przyczyni się rozpoczęta już likwidacja band „chunchuzów“, które były plagą ludności i hamulcem w rozwoju handlu wewnętrznego.

Działalność importerów, która w okresie działań wojennych zamarła niemal zupełnie, wykazuje od marca r. b. pewne ożywienie. Dotyczy to przede wszystkim towarów pochodzenia japońskiego. Natomiast podaż towarów szanhajskich zmniejszyła się znacznie. W marcu r. b. dało się zauważyć wzmoczone zainteresowanie się rynkiem ze strony firm europejskich, których przedstawiciele przyjeżdżali do Harbina. Niewielkie transakcje zawierane były bardzo ostrożnie, po zebraniu referencyj bankowych.

Cła importowe pozostają dotychczas bez zmiany. Nowy rząd mandżurski nie zamierza narazie zmieniać stawek celnych; natomiast wkrótce już przystąpić ma do reorganizacji istniejących w Mandżurji siedmiu komór celnych. Zarządzenie o podporządkowaniu komór celnych z dniem 1 kwietnia b. r. rządowi mandżurskiemu zostało już opublikowane. Również z dniem 1 kwietnia poczta poddana została kompetencji władz mandżurskich.

Import polski do Mandżurji, przedstawiający wartość w 1930 r. około 500 000 dolarów amer. w bieżącym roku zamarł niemal zupełnie. Prawie całkowitą pozycją tego importu była manufaktura z ogromną przewagą tanich półwełnianych towarów białostockich i częściowo łódzkich oraz kołder białostockich, z małym udziałem średnich gatunków wełnianych łódzkich, wyrobów bawełnianych łódzkich, pluszu, dywanów.

Polskie wyroby żelazne w postaci rur żelaznych i żeliwnych i materiału kolejowego, na skutek niedostatecznej akwizycji, znajdowały tylko nieznaczny zbył. Byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby polskie fabryki przemysłu metalowo-maszynowego weszły

w bezpośredni kontakt z Polską Izbą Handlową w Charbinie (Harbin, 5 Gluhaya Str.) celem bliższego omówienia możliwości eksportowych do Mandżurji.

Na zakończenie uważamy za swój miły obowiązek podkreślić, że w dziale ogłoszeń Biuletynu znajdujemy na pierwszej stronie okładki ogłoszenie fabryki Lilpop, Rau & Loewenstein, a na trzeciej stronie okładki ogłoszenie fabryki „Unja“ w Grudziądzu, co zaszczytnie świadczy o ruchliwości handlowej obu naszych fabryk związkowych.

NOWE KSIĄŻKI.

W szeregu wydawnictw Towarzystwa Ekonomicznego w Krakowie i jego nakładem wyszła z druku praca p. Stanisława Lauterbacha p. t. „Finansowanie przez Skarb życia prywatno-gospodarczego“.

Wśród postulatów Samorządu Gospodarczego sformułowanych przez p. prezesa Związku Izb Przemysłowo-Handlowych inż. Czesława Klarnera na Zjeździe Samorządu Gospodarczego w dn. 26 kwietnia r. b., które przytoczyliśmy w № 19 „Przemysłu Metalowego“, na szczególną uwagę zasługuje oświadczenie następujące:

„Aparat państwowy odciążony być winien całkowicie od prowadzenia obliczonych na zys przedsiębiorstw w zakresie produkcji i wymiany. Zdecydowane i konsekwentne ograniczenie rozbudowanej już, niestety, w tym zakresie działalności Państwa, aż do całkowitej stopniowej likwidacji tej działalności, poczytujemy za jeden z najważniejszych warunków uzdrowienia naszych stosunków gospodarczych. *Wskazać również pragniemy sferom produkującym na niebezpieczeństwa poszukiwania oparcia finansowego o źródła kredytowe publiczne**“.

Wymieniona wyżej praca p. Lauterbacha, która ukazała się przed Zjazdem, może służyć doskonałym komentarzem i wszechstronnie opracowanym uzasadnieniem powyższego oświadczenia; z tego względu polecamy ją uwadze naszych czytelników.

WIADOMOŚCI Z ZAGRANICY.

Angielski przemysł maszynowy w II półroczu 1931 roku. Nietylko brak zapotrzebowania rynkowego, ale również i brak potrzebnych kapitałów oraz trudności kredytowe sprawiły, że zatrudnienie angielskiego przemysłu maszynowego kształtowało się w drugim półroczu r. ub. niezbyt korzystnie.

Normalne zatrudnienie posiadały tylko fabryki maszyn elektrycznych, parowozów i samochodów, co przypisać należy obok zapotrzebowania rynku wewnętrznego również i korzystnemu ukształtowaniu zamówień zamorskich, gdzie przemysł angielski, uprzywilejowany przez kurs waluty, skutecznie zwalczał konkurencję producentów kontynentalnych.

Również zatrudnienie fabryk obrabiarek było względnie normalne. Poważną rolę odegrały tu zamówienia sowieckie, które w 1931 roku wzrosły w stosunku do 1930 r. z górą trzykrotnie. Naogół eksport maszyn w 1931 r. utrzymał się na poziomie z 1930 r.

Mówiąc o zamówieniach sowieckich wspomnieć należy, że są one finansowane przez specjalnie powo-

laną instytucję państwową Export Credits Guarantee Department. Instytucja ta upoważniona jest do udzielania eksporterom kredytów w wysokości 50-75% wartości towarów eksportowanych. Terminy tych kredytów nie mogą przekraczać 12 miesięcy.

Zapotrzebowanie Sowietów obejmuje przede wszystkim zwykłe obrabiarki, prostej konstrukcji, które jednak przy zastosowaniu dodatkowych aparatów mogą spełniać większą ilość zadań.

Poniższe zestawienie ilustruje handel zagraniczny angielskimi obrabiarkami w 1931 roku.

	Wywóz		Przywóz	
	waga w tonnach	wartość w £	waga w tonnach	wartość w £
Wiertarki	2 900	424 271	618	130 459
Szlifierki	1 335	251 999	879	195 184
Tokarki	4 192	685 958	1 046	231 145
Frezarki	795	144 904	765	128 617
Szepingi i strugarki	1 533	138 625	460	83 623
Prasy i sztance . .	1 365	164 080	5 301	441 087
Inne	2 551	306 038	1 686	380 262
Razem	14 611	2 055 875	10 755	1 590 377

Angielski eksport obrabiarek wykazał w 1931 roku w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost wagowy o 706 tonn i wartościowy o 205 863 £. Natomiast przywóz obrabiarek wykazał w porównaniu z rokiem poprzednim spadek wartości o 105 620 £.

Przeciętna wartość eksportowanej tonny obrabiarek wynosiła w 1931 r. 141 £.

Z ogólnej sumy eksportu obrabiarek przypada na kraje europejskie 16299 tonn wartości 1 523 191 £, w czym przeważająca część przypada na Rosję Sowiecką.

Wobec znacznego importu z zagranicy wprowadzono ochronę celną, która przy poważnym obciążeniu typów maszyn, wyrabianych w kraju, nie utrudnia przywozu maszyn, które z rozmaitych względów nie mogą być wyrabiane w Angji.

Omawiając sytuację angielskiego przemysłu maszynowego, wspomnieć należy o wpływie, jaki wywarł spadek waluty angielskiej na kształtowanie się zatrudnienia w przemyśle maszynowym. Doraźnie zaobserwowano poprawę sytuacji. Nawet w takich działach, jak w stoczniach, fabrykach maszyn włókienniczych, które były zupełnie pozbawione zamówień, nastąpiło wyraźne polepszenie. Jednak już w grudniu, gdy ceny surowców ustabilizowały się na poziomie przystosowanym do obniżonego kursu waluty, ceny maszyn zaczęły kształtować się zwykłowo, tak że obecnie różnica cen spowodowana spadkiem waluty, została wyrównana niemal zupełnie.

Sowiecki przemysł metalowo-maszynowy w I-m kwartale 1932 r. Kwietniowy zeszyt „Die Ostwirtschaft“ zawiera sprawozdanie ze stanu przemysłu w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w I kwartale 1932 r. Ze sprawozdania tego przytoczamy dane dotyczące przemysłu metalowego.

Pomimo ciągle utrzymującego się braku odpowiedniej ilości należycie wyszkolonego personelu inżynierskiego i technicznego, sowiecki przemysł wykazuje we wszystkich dziedzinach wzrost wyników ilościowych. Jednakże wyniki te nie zrealizowały przewidywań planu pięcioletniego.

Pomimo zapowiedzi, czynionych w końcu ubiegłego roku, koszty produkcji nie tylko nie wykazały

*) Podkreślenie nasze. Red.

zmniejszenia, ale odwrotnie w całym szeregu działów kształtowały się zwykle. Natomiast jakość wyrobów poprawiła się nieco.

Centralny Zarząd Kontroli Gospodarczej Z. S. R. R. ogłosił zestawienie ilustrujące stan produkcji przemysłowej Rosji. Produkcja ta przedstawia się w dwóch pierwszych miesiącach r. b. w sposób następujący (w milionach rubli).

	Styczeń i luty 1932 r.	Stosunek procentowy do I. II. 1931 r. wzrost + lub spadek —
Ciężki przemysł	2 213,7	+ 37,2
Lekki przemysł	1 306,9	+ 18,0
Przemysł drzewny . . .	485,6	— 7,2
Przemysł spożywczy . .	897,7	+ 5,7
Całość produkcji przem.	4 903,9	+ 19,8

W poszczególnych działach sytuacja przedstawia się w sposób następujący:

Produkcja węgla wyniosła w I kwartale 1932 r. 17,2 milj. tonn, co w porównaniu z tym samym okresem 1931 r. wykazuje wzrost o 4, 5 milj. tonn.

Produkcja ropy wyniosła w omawianym kwartale 5 597 200 tonn wykazując w porównaniu z I kwartałem 1931 r. wzrost o 10,5%.

Produkcja hutnicza, która w myśl planu wynieść powinna w 1932 r. 9,5 milj. tonn stali i 9 milj. tonn surówki, wyniosła w I kwartale r. b. 1,467 milj. tonn stali i 1,4 milj. tonn surówki, co stanowi niecałe 80% programu.

Bardzo niekorzystnie przedstawiają się wyniki produkcyjne w dziale metali (miedź, cynk, ołów, nikiel i złoto).

W dziale maszynowym sytuacja przedstawia się niejednolicie. Produkcja obrabiarek zrzeszona w „Sojusz-Stankoobjedinenije” zrealizowała tylko połowę programu. Natomiast wartość produkowanych obrabiarek wzrosła o 56%.

W dziale maszyn rolniczych zrealizowano tylko 65,3% programu produkcyjnego, jednak w porównaniu z rezultatami I kwartału 1931 r. widać wzrost produkcji o 58%. Wartość wyprodukowanych maszyn rolniczych w I kwartale r. b. wyniosła 91,9 milj. rubli.

W dziale traktorów widać bardzo znaczne zwiększenie się produkcji. Podczas gdy w I kwartale 1931 r. wyniosła ona 4 467 sztuk, to w roku bieżącym osiągnęła już 14 833 sztuk. Podkreślić trzeba, że w ciągu ostatniego roku obniżył się poważnie koszt produkcji traktorów, gdyż koszt jednej maszyny zmalał z 5 644 rubli na 3 249 rubli.

W fabryce samochodów „Stalin” (dawniej „AMO”) przeciętna produkcja dzienna samochodów wyniosła 55 sztuk.

W dziale parowozów wyprodukowano w I kwartale r. b. 254 sztuk w czem 212 parowozów towarowych i 42 osobowych.

O produkcji wagonów nie mamy cyfr, jednakowoż, jak podają źródła sowieckie, produkcja ta wykazała w stosunku do roku ubiegłego wzrost o 56%.

Zniżka płac w Niemczech. „L'Usine Belge” w numerze z dnia 30 kwietnia r. b. pisze:

„Z ostatnio ogłoszonych statystyk wynika, że dekret z dnia 8 grudnia ub. roku nakazujący ogólne obniżenie płac w Niemczech został ściśle zastosowany. Dekret nakazywał obniżenie płac ustanowionych w umowach zbiorowych do poziomu jaki był w dniu 10 stycznia 1927 roku. Jednocześnie w dekreście było zaznaczone, że obniżenie nie mogło przekroczyć 15%.

w stosunku do poziomu z grudnia 1931 roku i 10% jeżeli już była przeprowadzona zniżka płac po 1 lipca tegoż roku.

Prowizoryczne dane jakie posiadamy wykazują następujący spadek zarobków pomiędzy 1 grudnia 1931 roku i styczniem roku bieżącego:

9,1%	dla robotników wykwalifikowanych
10,2%	„ „ „ pomocy fachowej
9,5%	„ „ „ wyrobników
11,4%	„ „ „ kobiet wykwalifikowanych
11%	„ „ „ niewykwalifikowanych.

Oczywiście obniżenie płac nie było jednakowe we wszystkich przemysłach. W przemyśle drzewnym wyniosło ono 3,9%, w przemyśle papierniczym 14,6%, w ciężkich przemysłach zniżka wahała się około 10%.

Wraz z obniżką płac spadły ceny, skutkiem czego zdolność nabywczą robotników jest obecnie naogół wyższa niż była w roku 1927*.

Sytuacja niemieckiego przemysłu maszyn rolniczych. W Berlinie odbyło się pod przewodnictwem p. Otto Sack doroczne zebranie członków Związku Niemieckich Fabryk Maszyn Rolniczych. Ze sprawozdania wygłoszonego na tem zebraniu wynika, że niemiecki handel maszynami i narzędziami rolniczymi uległ w ostatnich trzech latach 50%-emu spadkowi. Głównym zadaniem zebrania było omówienie sytuacji, jaka się wytworzyła wskutek kryzysu w rolnictwie, zaburzeniami na rynku pieniężnym, jak również zarządzeń wewnętrznych dotyczących taryf przewozowych, ceł prohibicyjnych i t. p. Wszystkie wyżej wymienione czynniki spowodowały znaczne skurczenie się ogólnej sumy obrotów, która z 400 milionów marek w rekordowym roku 1927/28 spadła do 220 milionów w roku 1930/31. Prawie 30% całego spadku przypało na rok ubiegły. W handlu maszynami brało udział około 350 zakładów zatrudniających 22 000 pracowników. (W roku poprzednim ilość pracowników sięgała 35 000). Procent zatrudnionych w tym przemyśle spadł w ciągu roku ubiegłego z 27% normalnego stanu zatrudnienia na 16,6%.

W handlu zagranicznym maszynami rolniczymi nastąpił duży spadek w ciągu roku, handel ten przedstawia się jednak jeszcze nie najgorzej w porównaniu z obrotami wewnętrznymi. Osiągnął on w roku 1930/31 sumę 57 milionów marek, co stanowi około jednej czwartej ogólnego obrotu.

W roku 1930/31 rolnictwo niemieckie nabyło narzędzi i maszyn rolniczych za sumę około 176 milionów marek; w sumie tej 10 milionów przypada na import. W porównaniu z rokiem 1927/28 siła nabywczą rolnictwa niemieckiego poważnie spadła: rolnictwo nabyło wówczas narzędzi za sumę 350 milionów marek (w tem import wyniósł 26 milionów).

Nadwyżka eksportu nad importem spadła od r. 1929 o około 50%; wyniosła ona w roku 1929 80 milionów, zaś w roku ubiegłym już tylko 40 milionów marek.

KUPIMY UŻYWANE

Motor Diesla

75 — 100 KM z generatorem i kompletną armaturą.

Kocioł niskiego ciśnienia

9 — 12 m².

Oferty nadsyłać: FABRYKA „COLUMBIA” — Stary Sącz.

VI ZJAZD INŻYNIERÓW MECHANIKÓW POLSKICH.

W dniach 21—23 maja r. b. odbędzie się w Warszawie w gmachu Politechniki Warszawskiej VI do- roczny Zjazd Inżynierów Mechaników Polskich.

W skład Komitetu Zjazdowego wchodzi pp.: Inż. Fr. Bąkowski, Prof. Dr. J. Czochralski, Inż. P. Drzewiecki, Prof. Dr. I. Feszczenko-Czopiński, Prof. E. T. Geisler, Doc. Inż. K. Gierdziejewski, Prof. E. Hauswald, Dr. Inż. St. Jamróz, Inż. L. Kistel- ski, Prof. Dr. W. Łoskiewicz, Płk. Inż. M. Maciejowski, Inż. Cz. Mikulski, Płk. Inż. K. Meyer, Inż. W. Moszyński, Inż. E. Ośka, Inż. J. Piotrowski, Prof. S. Płużański, Inż. Z. Rytel, Prof. Dr. B. Stefanowski, Płk. St. Witkowski, Inż. A. Stulgiński, Prof. W. Suchowiak, Prof. K. Taylor, Prof. B. Tołłoczko, Inż. H. Umia- stowski, Inż. W. Wierzejski.

Prace Zjazdu skupią się w 3-ch głównych sek- cjach: energetyczno-konstrukcyjnej, metaloznawczej i warsztatowej. Tymczasowy spis referatów zgłoszo- nych na ten Zjazd podajemy poniżej.

Nie wątpimy, że fabryki zrzeszone w Polskim Związku Przemysłowców Metalowych zechcą ułatwić pod każdym względem swoim szefom biur technicz- nych i kierownikom warsztatów wzięcie udziału w tym Zjeździe.

SPIS REFERATÓW.**SEKCJA ENERGETYCZNO-KONSTRUKCYJNA.****a. Wytwarzanie energii.**

1. Prof. Dr. K. Pomiński: Zakłady pompowe w zwią- zku z kryciem zapotrzebowania energii.
2. Inż. B. Borek: Wyrównanie obciążeń elektrowni przemy- słowych, jako czynnik obniżający koszt energii elek- trycznej.
3. Inż. J. Landau: Przyczynki do zagadnienia pracy zasob- ników ciepła w elektrowniach.

b. Turbiny parowe.

4. Inż. A. Ukłański: Dobór straty wylotowej w turbinach parowych.
5. Inż. J. Kołodny: Przepływ przez dysze pomiarowe.

c. Kotły parowe.

6. Inż. Z. Ficki: Samoczynna regulacja pracy kotłów.
7. Inż. H. Górecki: Automatyzacja ruchu kołowego.
8. Inż. H. Krakowiak: Próba geometrycznego ujęcia zja- wisk spalania.
9. Inż. W. Rosner: Trudności w ruchu kotłowni i siłowni, spowodowane wodą.
10. Inż. Z. Klębowski: Wyniki nowszych badań nad wyte- żeniem materiałów oraz ich znaczenie w budowie kotłów i naczyń pod ciśnieniem.
11. Inż. J. Pfannhauser: Normy brania prób węgla.

d. Silniki spalinowe.

12. Dr. Inż. B. Szczeniowski: O regulacji gaźników samo- chodowych.
13. Inż. St. Krasnodębski: Pompy odśrodkowe pożarnicze.
14. Inż. St. Olszewski: Zjawisko detonacji.

e. Ogrzewnictwo.

15. Inż. Fr. Bąkowski: Kilka uwag o ogrzewaniach zdala- czynnych.

f. Zagadnienia konstrukcyjne.

16. Prof. W. Suchowiak: Obliczanie przekładni zębatych na docisk.

SEKCJA WARSZTATOWA.**a. Narzędzia i przyrządy.**

1. Inż. Jan Piotrowski: Zagadnienie samowystarczalno- ści w zakresie wyrobu narzędzi.

2. Inż. M. Szczęsnowicz: Wyrób narzędzi zagranicą i w kraju.
3. Inż. L. Burnat: O rozwiercaniu otworów.
4. Inż. F. Kozłowski: Konstrukcja frezów ślimakowych do obróbki przedmiotów profilowych metodą obwiedniową.
5. J. Zawisza: Wpływ dokładności wykonywania narzędzi na obróbkę technologiczną metali.
6. Inż. W. Moszyński: Sprawdziany robocze, odbiorcze i kontrolne.
7. Inż. A. Stulgiński: Sprawdziany gwintowe.
8. Inż. A. Goljan: Narzędzia i przyrządy pomiarowe pro- dukcji krajowej.
9. Inż. J. Walczyńska: Chromowanie sprawdzianów.
10. Inż. S. Orzechowski: Normalizacja stali do wyrobu narzędzi.

b. Obróbka termiczna.

11. Inż. O. Klimowicz: Zarys metody opracowania planów operacyjnych obróbki termicznej stali.
12. Inż. M. Kozłowski: Piece do obróbki termicznej stali oraz próba porównania ich rentowności.
13. Inż. P. Kosieradzki: Organizacja obróbki termicznej.

c. Obrabiarki.

14. Inż. F. Przeździecki: O pracy na automatach.
15. Inż. M. Olszański: Napęd elektryczny i pasowy obra- biarek.

d. Tłoczenie i kucie.

16. Inż. M. Tyszkowski: Niektóre wady wyrobów, spotykane przy tłoczeniu na gorąco.
17. Inż. J. Baurzki: Zagadnienie źródeł oszczędności w go- spodarce kuziennej.

e. Zagadnienia ogólne.

18. Inż. R. Przybyłowski: Zasady zamiennej produkcji w fabrykacji wyrobów precyzyjnych.
19. Inż. B. Hackiewicz: Sezonowe pęknięcie mosiądzu.
20. Inż. T. Jakubowski: Zamienność części mechanizmu z matematycznego punktu widzenia.
21. Inż. A. Karsz: Uruchomienie pierwszej seryjnej produkcji maszyn do pisania w kraju.

SEKCJA METALOZNAWCZA.**a. Stopy lekkie i kolorowe.**

1. Dr. Kamieński: O odporności na korozję i ochronie stopów Al o wysokiej wytrzymałości.
2. Inż. L. Krauze: O badaniu twardości miedzi i mosiądzu.
3. Dr. Trzebiatowski: Spiekanie proszków metalicznych pod wysokim ciśnieniem.
4. P. Nosowicz: Wpływ temperatury i czasu wyżarzania na własności mechaniczne mosiądzu (67 : 33), zgniecio- nego w rozm. stopniu.
5. Inż. I. Guschlbauer: Wpływ temperatury i czasu wy- żarzania na budowę mosiądzu 67/33, zgniecionego w rozm. stopniu.
6. Inż. Żurkowski: Wstępne badania nad wpływem roz- tworów sublimatu i azotanu rtęci na naprężone paski z mosiądzu.
7. P. Janicki: Wstępne badania nad przeciągalnością mo- siażdzu.

b. Żeliwo i stal.

8. Inż. Kalata: Żeliwo perlityczne.
9. Dr. Inż. W. Wrażej: O próbie gięciem.
10. Dr. Inż. I. Feszczenko-Czopiński: Anomalje w stalach.
11. Dr. Inż. St. Jamróz: Zagadnienie normalizacji metod badania materiałów.

12. Dr. Inż. St. Jamróz: Badanie wpływu temperatury na granicę plastyczności krajowych blach kotłowych w porównaniu z badaniami zagranicznymi.
13. Inż. T. Włoddek: Doświadczenia z kuciem korbowodów silników lotniczych większej mocy.
14. Inż. T. Włoddek: Próba pomocniczej oceny stali na podstawie złomu próbek wytrzymałościowych i technologicznych oraz zanieczyszczeń niemetalicznych.
15. Inż. K. Morski: Trudności przy fabrykacji rur bez szwu.
16. Inż. M. Kowalewski: Niektóre szczegóły fabrykacji wałów korbowych silników lotniczych na tle przeprowadzonych badań.
17. Inż. J. Machalski: Normalizacja linek lotniczych i metody ich badania.
18. Inż. Wł. Kołodziej: Zagadnienie trwałości lin wyciągowych.
19. M. Popiel: Wytrzymałość krawędziowych szwów spawanych oraz złożonych (spawanych i nitowanych).

OFIARY NA RZECZ POMOCY BEZROBOTNYM.

W dalszym ciągu podajemy wykaz firm, należących do P. Z. P. M., które składają ofiary na rzecz pomocy bezrobotnym.

Zakłady Amunicyjne „Pocisk” S. A. — zł 535,52.

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi, Spółka Akcyjna” ma zaszczyt zawiadomić pp. Akcjonariuszów, że Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w dn. 8 czerwca r. b. w środę o godz. 18-ej w siedzibie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych przy ul. Traugutta 4 z następującym porządkiem obrad: 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego. 2) Sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysku i strat za r. 1931. 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania. 4) Obniżenie kapitału zakładowego Spółki do wysokości 300 000 zł w celu pokrycia strat za r. 1931 i w związku z tem zmiana par. 5 Statutu. 5) Zmiana par. 16 i 17 Statutu, celem dostosowania do przepisów prawa o spółkach akcyjnych. 6) uchwalenie budżetu na r. 1932. 7) Ustalenie składu liczebnego Zarządu i Rady Nadzorczej, wybory Zarządu i Rady Nadzorczej i określenie ich wynagrodzenia. 8) Ustalenie pisma dla ogłoszeń Spółki. 9) Wolne wnioski. — Właściciele akcji na okaziciela, pragnących uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów, powinni złożyć posiadane akcje lub kwity na akcje, zdeponowane w instytucjach bankowych, do Zarządu Spółki ul. Nowy-Swiat 50 najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Właściciele akcji imiennych mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli ich akcje zostały wniesione do księgi akcyjnej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. Wnioski akcjonariuszów mogą być złożone nie później, jak na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 12. V. 1932 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminiujm	—	Miedź standard	954
Antymon	—	Ołów miękki	354
Cyna standard	4026	Nikiel	—
Cynk hutniczy	408	Rtęć	—
Miedź elektrolityczna	1108	Srebro za 1 kg	75

Ceny metali w Warszawie.

Dom handlowy A. Gepner notował w ostatnim tygodniu następujące ceny metali:

Cyna Banka w blokach za kg	zł 5,25
Ołów hutniczy	0,75
Cynk hutniczy	0,80
Antymon	1,35
Aluminiujm hutnicze	3,50
Blacha miedziana	3,10—3,50
Blacha mosiężna	2,70—3,80
Blacha cynkowa	1,13
Nikiel w kostkach	8,—

Ceny wyrobów ogniotrwałych.

Związek Fabryk Wyrobów Szamotowych i Ogniotrwałych notuje następujące ceny z ważnością od dn. 10 września 1930 r. aż do odwołania. Ceny rozumieją się w złotych za 100 kg. franco wagon stacja załadowania.

Cegła ogniotrwała		Cegła kotłowa	
zwyczajna	zł 8,80	normalna	zł 20,50
Cegła kopalakowa		Cegła kotłowa	
normalna	„ 14,30	fasonowa	„ 23,—
Cegła kopalakowa		Zaprawa	„ 8,—
fasonowa	„ 15,40		„ 1050

Cena żelaza handlowego.

Syndykat Polskich Hut Żelaznych notuje od d. 1.V.1928 cenę zasadniczą żelaza handlowego za 1 t. franco wagon stacja Chebzie — 315 złotych + 2%.

Cena odlewów żeliwnych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żeliwnych surowych dla Warszawy wynosi od dnia 25. V. 29. od 0,78 zł do 1,61 zł za 1 kg. loco fabryka.

Ceny odlewów glinowych.

Warszawskie odlewnie notują ceny surowych odlewów glinowych (aluminowych) od 9 do 14 złotych za kilogram

Cena blachy cynkowej.

Biuro Sprzedaży Polskich Walcowni Cynku w Katowicach notuje następujące ceny blachy cynkowej:

I. Dla hurtowników przy kupnie na własny rachunek i do sprzedaży w drodze komisowej:

przy kupnie 30 t. naraz . . . zł. 954,50 za 1 000 kg
przy kupnie mniej niż 30 t.
od 5 t. zł. 976,— za 1 000 kg

II. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych nie w drodze komisowej — odsprzedawcom:

zł. 1019,50 za 1 000 kg

III. Przy sprzedaży przez hurtowników i kupców uprzywilejowanych ze składu konsumentom:

zł. 1063,— za 1 000 kg

Parytet: st. kol. Chebzie.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia Warszawska notuje od d. 1. I. 1932. następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 1 kg. franco stacja Warszawa.

Blacha żelazna ocynkowana gatunku najwyższego:

711×1422×0,45 mm.	1 zł. 05 gr.
711×1422×0,50 mm.	1 „ 00 „
1000×2000×0,50 mm.	1 „ 07 „

Blachy 2-go gatunku o 6% tańsze.

Ceny bez zobowiązania.

Patenty udzielone przez Urząd Patentowy.

13530. *Société Textile de Genève*. Maszyna do wyszywania dywanów.

13508. *Istvan Hunyady i Karoly Koller*. Sposób usuwania siarki z gazów przemysłowych przy jednoczesnym otrzymywaniu jej w stanie czystym.

13519. *Union Chimique Belge Société Anonyme*. Sposób oczyszczania gazów z pieców koksowych lub gazów podobnych.